

ДЖОН СТАЙНБЕК ПИТЪР РЪНДЪЛ

Превод от английски: Н. Василев, 1964

chitanka.info

Питър Ръндъл беше един от най-тачените фермери в окръга Монтери. Веднъж той трябваше да произнесе малка реч на едно масонско събрание и братът, който го представи на присъстващите, каза, че Питър Ръндъл е достоен за подражание пример за всички млади масони в Калифорния. Той още нямаше петдесет, държеше се сериозно, важно и имаше добре подстригана брада. Където и да се появяше, винаги го посрещаха с почит, която се полага на човек с брада. И очите на Питър бяха сериозни, сини и сериозни, дори малко тъжни. В тях се чувствуваше сила, но сдържана сила. Понякога ненадейно в очите му се появяваше мрачен израз и те ставаха лоши, като на куче, което се готви да ухапе, но този израз скоро изчезваше и той пак беше важен и солиден. Висок, силен, той ходеше като войник, прибрал корема и изпънал назад раменете, сякаш ги бяха обтегнали с канап. А тъй като почти всички фермери бяха големи мързеливци, уважаваха го и заради неговата напетост.

Жената на Питър се казваше Ема. Гледайки я, съседите не преставаха да се учудват: как се крепеше душата на тази жена — мъничка, слаба, кожа и кости, при това едва ли не цяла година болна. Тя тежеше осемдесет и седем фунта. На четиридесет години лицето ѝ потъмня и се сбръчка като на бабичка, но в черните очи гореше бясно желание да живее.

Ема беше горда жена и почти никога не се оплакваше. Баща ѝ беше масон от тридесет и трета степен, почетен магистър на голямата калифорнийска ложа. Преди да умре, той прояви много грижи за масонската кариера на Питър.

Всяка година Питър отиваше някъде за една седмица и Ема оставаше сама във фермата. На съседите, които я посещаваха, тя все обясняваше:

— Замина по работа.

Когато Питър се връщаше от пътуването, Ема всеки път се разболяваше за месец или за два и тогава за Питър беше тежко. Ема не искаше да си вземе слугиня и вършеше цялата домашна работа, а когато боледуваше, с домакинството се занимаваше Питър.

Земята на Ръндълловци беше от двете страни на река Сълийнъс, до самата предпланина. Трудно може да си представи човек по-добро разположение. Четиридесет и пет акра гладка равнина с тлъста почва,

която реката от незапомнени времена е нанесла от целия окръг. А по склоновете осемдесет акра мека земя — градини и пасбища.

Бялата къща на Ръндъловци изглеждаше също така затворена и важна, както стопаните ѝ. Дворът беше заобиколен със стобор, в градината Питър под ръководството на Ема садеше гиргини, помничета, бели и розови карамфили.

От верандата се откриваше изглед към равнината и рекичката, струяща сред памуци и върбалаци; зад реката се виждаха засадени със захарно цвекло ниви, а още по-далеч — кръглият купол на сълийнския съд.

Денем Ема често седеше на верандата, докато вятърът не я пропъждаше в къщи. Тя винаги нещо плетеше и току поглеждаше към Питър, който работеше на нивата, в градината или на склона на хълма.

Фермата на Ръндъл беше обременена с ипотека не повече, отколкото всяка друга в долината. В ръцете на грижливия, разумен стопанин тя осигуряваше скромно съществуване, лихвите по ипотеката, пък можеше и да се отделят по няколко стотици долара годишно, та след време да се изплати ипотеката. Не е чудно, че съседите уважаваха Питър и се вслушваха в оскъдните му думи, дори когато той говореше за времето или просто за някоя дреболия. Кажеше ли: „В събота ще коля прасе“ — и едва ли не всеки от тях, който чуеше това, също колеше прасе в събота. Те не знаеха защо правят така, но щом Питър се канеше да коли прасе в събота — значи беше необходимо, правилно и изгодно.

Питър и Ема бяха прекарвали заедно двадесет и една година. През това време те бяха събрали пълна къща хубави мебели, картини в рамки, най-различни вази и вазички, дебели, тежки книги. Ема нямаше деца. Стаите в къщата бяха небоядисани, с гладки стени, без украшения. За да не се внася кал, на главния и на задния вход имаше стъргалки и бяха поставени дебели бърсалки от кокосово лико.

Когато Ема не боледуваше, тя се грижеше за къщата. Всички панти на вратите и на бюфетите бяха намазани, в къщи нямаше нито една заключалка, на която да липсва макар и винтче. Всяка година мебелите се лакираха. Всичко това обикновено вършеше Питър, след като се връщаше от годишното си пътуване по работа.

Щом се пръснеше слухът, че Ема пак е болна, фермерите в околността започваха да причакват доктора на пътя до моста.

— Тя скоро ще оздравее, така мисля — отговаряше той на разпитванията им. — Просто, трябва да полежи седмица-две.

Добрите съседни носеха у Ръндълъвци сладкиши и влизаха на пръсти в спалнята, където на огромния орехов креват лежеше мъничката, изсъхнала, приличаща на птичка жена. Тя ги гледаше с блестящите си черни очички.

— Може ли да вдигнем малко пердетата, душичке? — питаха те.

— Не, благодаря. Очите ми се уморяват от светлината.

— Може би трябва да направим нещо за вас?

— Не, благодаря. Питър прави всичко много добре.

— Спомнете си само какво ви трябва...

Но Ема беше непреклонна. На нея нищо не ѝ беше нужно, нека дадат на Питър всички тези сладкиши. Питър с чиста, бяла престилка обикновено беше в кухнята. Той пълнеше термофора или правеше орехова торта.

Една есен пак се разнесе слухът, че Ема е легнала, и жените на фермерите започнаха да пекат на Питър сладкиши, като се готвеха за ново посещение.

Мисис Чейпъл, най-близката съседка на Ръндълъвци, издебна доктора на моста.

— Е, как е Ема, докторе?

— Да, според мене не е добре, мисис Чейпъл. Мисля, че е заболяла доста сериозно.

А тъй като доктор Марн само на покойниците не предричаше скорошно оздравяване, в окръга започнаха да говорят, че Ема Ръндъл умира.

Болестта беше продължителна, мъчителна. Питър сам слагаше на жена си клизма и носеше гърнето. Докторът им предложи да наемат болногледачка, но болната само яростно го стрелна със своите приличащи на мъниста очички: дори сега, прикована към леглото, Ема държеше всички в подчинение. Питър я хранеше и миеше, препираше всичко на големия орехов креват. Пердетата в спалнята никога не се вдигаха.

Минаха цели два месеца, преди острият поглед на тъмните птичи очи да се покрие с пелена и острият разум да потъне в безсъзнание. И едва тогава в къщата се появи болногледачка. Питър така отслабна и се измори, че едва се държеше на краката си. Съседките му донесоха

сладкиши, а когато отново дойдоха, видяха, че те стоят недокоснати в кухнята.

Този ден, когато умря Ема, в къщата на Ръндъловци беше мисис Чейпъл. Питър изпадна в истерика. Мисис Чейпъл повика доктора, после телефонира на мъжа си и го помоли да дойде да ѝ помогне: Питър виеше като безумен и се удряше с юмруци по обраслото с брада лице. Ед Чейпъл се срамуваше да го гледа.

Брадата на Питър се намокри от сълзи. Силните му ридания се носеха из цялата къща. Той ту сядаше до кревата и слагаше на главата си възглавница, ту крачеше от ъгъл в ъгъл в спалнята и ревеше като теле. Ед Чейпъл плахо се докосна до рамото му и смутено измърмори: „Е, стига, Питър, стига...“ — но той отмахна ръката му. Дойде докторът и подписа смъртния акт.

А когато се появи ковчегарят, зле си изпатиха от Питър. Той като че ли побесня: удряше всички с юмруци и не даваше да изнесат тялото от къщата. Ема можаха да изнесат едва след като докторът му направи подкожна инжекция, за което Ед и ковчегарят трябваше да държат Питър.

Морфият не го приспа. Той седеше в ъгъла прегърбен и тежко дишаше, загледан тъпо в пода.

— Кой ще остане при него? — попита докторът и се обърна към болногледачката: — Вие, мис Джек?

— Само че не сама, докторе. Няма да се справя с него.

— А вие, Чейпъл?

— Добре, ще остана.

— Тогава слушайте: в тези стъкълца има приспивателно. Ако пак започне, дайте му едно стъкълце. А ако не подействува, тогава ето това. Една такава ампула ще го укроти.

Преди да излязат, те заведоха вцепенения Питър в гостната и предпазливо го поставиха на дивана. Ед Чейпъл седна в креслото да го пази. До него на масата стоеше приспивателното и чаша с вода.

В малката гостна беше чисто, прахът беше избърсан. Още сутринта Питър бе хвърлил на пода парчета мокър вестник и бе го помел. Ед запали камината и когато огънят се разгоря както трябва, сложи две дъбови цепеници. Стъмни се рано. Вятърът пръскаше в прозореца ситен дъжд. Ед подряза фитилите на лампите и ги сниши. Дърветата в камината съскаха и пращяха, езичетата на пламъка се

виеха над цепениците като къдрици. Ед дълго седя в креслото, без да сваля очи от Питър, който спеше на кушетката, приспан от наркотика. Най-сетне сънят свали и Ед.

Той се събуди около десет вечерта, скочи на крака и погледна дивана. Питър седеше и го гледаше. Ръката на Ед се протегна към стъкълцето с приспивателното, но Питър поклати глава.

— Нямам нужда от нищо, Ед. Мисля, че и без това докторът ми прочисти мозъка. Сега съм напълно в ред, само малко съм замаян.

— Изпий го и веднага ще заспиш...

— Не искам да спя. — Той попипа разчорлената си брада и стана от дивана. — Ще ида да се измия, дано се оправя.

Ед чу как той пусна водата в кухнята. Скоро Питър се върна в гостната, като бършеше лицето си с кърпа. Той някак странно се усмихваше. Такава учудена, лукава усмивка Ед не бе виждал преди у него.

— Аз май съм се разлудувал тук, когато тя умря? — попита Питър.

— Е... да, малко.

— В мене нещо като че се скъса — поясни Питър. — Сякаш някакви ремъци се скъсаха. И всичко се разпиля в различни страни. Но сега съм напълно в ред.

Ед погледна надолу, видя, че по пода пълзи едно кафяво паяче, протегна крак и го смачка.

Внезапно Питър попита:

— Ти вярваш ли в задгробния живот?

Ед Чейпъл се разшава в креслото. Той не обичаше да говори за такива неща, защото да говориш значи да мислиш за тях.

— Ами сигурно вярвам. Изобщо вярвам.

— И вярваш, че човек, който... е, когото го няма, може да гледа оттам и да вижда какво правим тук?

— Е... това не вярвам. Не зная дали вярвам в такова нещо.

Питър отново заговори, сякаш сам със себе си:

— Дори и да ме види, нека види, че не постъпвам както тя иска, все едно трябва да бъде доволна, защото, докато беше тук, аз ѝ се подчинявах. И на нея ще ѝ бъде приятно, че ме е направила добър човек. Ако без нея стана лош, излиза, че бях добър само благодарение на нея, нали така? А аз бях добър, вярно ли е, Ед?

— Защо говориш така — „бях“?

— Да-а... Ако не се смята една седмица в годината, аз бях добър. Не зная как ще върви сега...

Лицето му стана зло.

— Но едно зная сигурно...

Той стана, свали сакото и ризата. Върху долната му риза имаше някакви плетени ремъци, които обтягаха назад раменете му. Той ги разкопча и ги хвърли...

После, събу панталона си — под него имаше широк еластичен пояс. Той го свали, извади го през краката си и с наслада почеса корема си. След това отново започна да се облича, като се усмихваше на Ед все със същата странна учудена усмивка.

— Не зная как стана, но аз винаги ѝ се подчинявах. Тя май и не ме командуваше, но аз все пак се подчинявах. Знаеш, аз, изглежда, не вярвам в задгробния живот. Докато тя беше жива, дори когато боледуваше, трябваше да я слушам, но щом умря, аз... Разбираш ли, от мене като че ли паднаха тези хамути. И аз пощурях. Но сега мина. Сега трябва да свикна да ходя без хамути.

Той заплаши Ед с пръст.

— Ще ходя с шкембето напред — каза той решително. — Искам шкембето ми да стърчи. Нали вече съм на петдесет.

На Ед не се харесваше този разговор. Искаше му се да си ходи. В това, което говореше Питър, имаше нещо неприлично.

— Я пийни ей това и веднага ще заспиш — заговори той тъжно.

Питър не облече сакото си. Той седеше на дивана с разкопчана риза.

— Не искам да спя. Искам да разговарям. На погребението, види се, ще трябва да сложа тези хамути, а после ще ги изгоря. Слушай, в хамбара има една бутилка уиски. Ще ида да я взема.

— Не, не — побърза да възрази Ед. — Няма да пия сега, сега не е време за пиене.

Питър стана от дивана.

— А аз ще пия. Можеш да седиш и да ме гледаш, щом искаш. Казвам ти: край на всичко.

Той излезе от стаята, като остави обезкуражения и възмутен Ед. След минута се върна с бутилката уиски и заговори от прага:

— Само това ми остана в живота — тези пътувания. Ема беше умна жена. Тя разбираше, че ако не изляза оттук поне веднъж в годината, просто ще полудея. Но, боже мой, колко ме мъчеше, когато се връщах! — Като понижи глас, той тайнствено попита: — А знаеш ли какво правех при тези пътувания?

Ед сега седеше с широко разтворени очи. Пред него беше съвсем друг, нов човек и дъхът му просто спираше. Той взе подадената му чаша.

— Не зная. Какво?

Питър наведнъж изсуши чашата си, изпъшка и избърса с ръка устните си.

— Напивах се — каза той. — Скитах в Сан Франциско по публичните домове. Пиех цяла седмица и всеки ден ходех в публичен дом. — Той пак си наля пълна чаша. — Мислех, че Ема знае, но тя ни веднъж не каза нито дума. Ами че аз бих се пръснал, ако не можех поне веднъж да се измъкна оттук.

Ед Чейпъл предпазливо отпи от уискито.

— Тя винаги казваше, че си заминал по работа.

Питър погледна чашата си, изпи я и пак я наля.

Очите му заблестяха.

— Пий, Ед, какво правиш! Зная какво мислиш. Не е хубаво, значи, да се пие толкова много. Хм, та нали, освен нас двамата, никой няма да узнае. Я посръчкай камината — нека се разпали. Не искам да се измъчвам.

Чейпъл се приближи до камината и почна да върти тлеещите главни, докато нагоре не полетяха искри като блестящи малки птички. Питър отново напълни чашите и се намести на дивана. Върнал се на мястото си, Ед сръбна от чашата си, като се престори, че не е забелязал, че е долята. Бузите му пламнаха. Сега вече не му се струваше, че да пие е ужасно. Изминатият ден и смъртта бяха се отдръпнали някъде далеч-далеч, в миналото.

— Искаш ли сладка баница? — попита Питър. — Имам пет парчета в килера.

— Не, благодаря много.

— Знаеш ли какво — съобщи поверително Питър, — аз, струва ми се, никога през живота си няма да се докосна до сладка баница. Десет години, всеки път, когато Ема се разболееше, ни носеха тези

баници. Те, разбира се, от добро сърце ги мъкнеха, но за мене сега сладката баница е болест. Пий, защо не пиеш?

В стаята нещо стана. Двамата мъже погледнаха нагоре, като се мъчеха да разберат какво е станало. Нещо не беше така, както преди една минута. После по лицето на Питър се появи глупава усмивка.

— Часовникът на камината спря. Сега вече сигурно никога няма да го навия. Ще си купя будилник, мъничък, силен будилник, който да трака с все сила. А този само тъга навяваше. — Той глътна своето уиски. — Ти сега май на всички ще разказваш, че съм полудял, да?

Ед го погледна над чашата, усмихна се и поклати глава.

— Не, няма. Та аз разбирам какво става с тебе... А пък не можех и да си помисля, че носиш този хамут и пояс.

— Човек трябва да се държи изправен — заговори Питър, — а аз по природа съм тромав. — Той изведнъж потръпна. — Глупак съм аз по природа, ето какъв съм. Цели двадесет години съм се правил на умен и добър... ако не се смята една седмица в годината. — Той заговори по-високо. — Всичко получавах на капки. Цял живот получавах на капки. Дай да ти наляя. В хамбара имам още една скрита под чувалите бутилка.

Ед му подаде чашата. Питър отново заговори:

— Виж какво съм намислил: колко хубаво ще е да засея цялата си земя край реката със секирче. Представяш ли си, седнеш си на верандата и всички тези акри пред тебе са само сини и розови цветя. А подухне ли вятър — аромат! Такъв аромат — на краката си не можеш да стоиш.

— От това секирче, от грахчето, мнозина са се разорили. То, разбира се, семето на секирчето е на цена, но какво ли не може да се случи, докато узрее реколтата.

— Не ме е грижа! — извика Питър. — Искам всичко да бъде много. Искам четиридесет акра цвят и аромат. Искам дебели жени, гърдести, с гърди като възглавници. Аз съм гладен, разбираш ли? Искам всичко, всичко и много.

Ед слушаше намръщен виковете му.

— Хайде, пийни си от това стъкълце и си поспи малко.

Питър се смути.

— Нищо ми няма. Не исках да викам така. Само че не за пръв път мисля за това. Колко години съм мечтал, като дете за ваканция. И

изтръпвах, че ще остареея. Или ще умра пръв — и всичко ще пропадне. Но аз съм само на петдесет, в най-хубавата възраст. Казвах на Ема за това цвете, за секирчето, но тя не ми позволи. И как умееше да се наложи? — каза той учудено. — Не зная. А умееше. Но вече я няма. Чувствувам, че я няма, като този хамут. Сега ще ходя така, ще се клатушкам — навред ще ходя така. И кал ще внеса в къщи. Икономка ще си взема — ей такава женище, дебела!... Да, здравенячка, дебелана, от Сан Франциско. А на лавицата винаги ще има бутилка бренди.

Ед Чейпъл стана и се протегна.

— Е, щом се чувствуваш добре, ще си ходя. Трябва да поспим. Курдисай този часовник, Питър. Няма полза от часовника, ако не е курдисан.

На другия ден след погребението Питър Ръндъл започна да работи на фермата си. Чейпълковци, най-близките му съседи, много преди да се разсъмне видяха, че в кухнята му свети, а неговият фенер пътешествуваше от къщата до хамбара половин час преди още те да станат от леглото.

За три дни той подкастри всичките дървета в градината си. Започваше работа на разсъмване, а свършваше, когато в тъмнината вече не можеше да се различат клоните. После се залови с голямото парче земя край реката. Изора го и го бранува. Отнякъде се появиха двама непознати в ботуши и бричове за езда, те ходеха и разглеждаха земята му, разтъркваха пръстта с ръката си, измерваха с пръчка дълбочината на оранта, а когато си заминаха, отнесоха със себе си и пакетчета с пръст.

Обикновено преди сеитбата фермерите започваха да се посещават един друг. Те приклякваха, вземаха пълни шепи пръст, мачкаха буците с пръсти, обсъждаха миналогодишните цени и изгледите за реколтата, припомняха си как в някоя година при добро търсене може да се изкара нещо повече от бобовите растения, а понякога от граха едва можеше да се покрият разходите за семето. След дълги разговори и спорове винаги ставаше така, че всеки сееше това, което сееше съседът му. Но имаше стопани, в мнението на които се вслушваха. Ако Питър Ръндъл или Кларк Де Уит възнамеряваха да сеят фасул или ечемик, едва ли не във всяка ферма се сееше ечемик или фасул. И как иначе? Щом такива уважавани и късметлии фермери са решили да сеят това, а не друго — значи така трябва. Никой не

казваше това направо, но се считаше, че Питър Ръндъл и Кларк Де Уит са по-съобразителни от другите, пък и при това притежаваха особена дарба да предвиждат.

Когато през пролетта започнаха традиционните посещения, всички забелязаха, че с Питър Ръндъл е станала промяна. Питър седеше на плуга и разговаряше доста приветливо. Той каза, че още не знае какво ще сее, но каза това с такъв смутен тон, че всички разбраха — просто не иска да говори. След като няколко любопитни си отидоха от Питър, без да разберат нещо, фермерите престанаха да го посещават и се струпаха при Кларк Де Уит. Кларк сееше ечемик. Това решение определи голяма част от посевите в окръга.

Но макар фермерите вече да не разпитваха за нищо Питър, мъчеше ги любопитство. Като минаваха покрай голямата му земя, хората се заглеждаха какво прави, като се мъчеха поне така да определят какво смята да сее. Но когато Питър тръгна из нивата със сеялката, никой не се приближи до него — той ясно им даде да разберат, че не иска никой да узнае какво сее.

Ед Чейпъл не го издаваше. Той с неудоволствие си спомняше онази нощ; срамуваше се заради Питър, за това, че така се е разпуснал, и се ядосваше на себе си, че е седял и го е слушал. Сега постоянно следеше Питър; беше му интересно дали действително възнамерява да изпълни заканите си, или тогава просто беше полудял от мъка. Не личеше, че Питър се е изгърбил, пък и шкембе не му се появи. Веднъж Ед се приближи до къщата на Питър и облекчено въздъхна, като видя чистите подове и чу тиктакането на часовника над камината.

Мисис Чейпъл неведнъж си спомняше онзи ужасен ден:

— Той така постъпи, сякаш беше полудял. Виеше на глас. До късна нощ не се укроти и Ед през цялото време беше край него. Ед дори му дал малко уиски, за да може да заспи. Но — заключаваше бързо мисис Чейпъл — тежкият труд гони мъката. Сега Питър Ръндъл всеки ден става в три часа сутринта. От спалнята си аз виждам как свети в кухнята му.

Върбите се покриха със сребърни обечки, по краищата на пътя плъзнаха бурени. Река Сълийнс за един месец се напълни с буйна тъмна вода, после водата пак спадна и на мястото на реката останаха само зеленикави локви. Питър Ръндъл обработваше земята си много

усърдно. Той не остави нито една буца, земята лежеше черна, гладка, а когато валеше дъжд, изглеждаше пурпурна.

После по черното поле се появиха плахи зелени кълнове.

По здрач един от съседите се промъкна до плета и изскубна един стрък.

— Май че от бобовите — каза той на приятелите си. — Според мене е грах. И защо толкова криеше? Питях го направо какво ще засее, а той не отговори.

А скоро целия окръг обходи новината:

— Секирче! Четиридесет и пет акра секирче, да не хароса!

Фермерите се изпровървяха у Кларк Де Уит да разберат какво мисли.

Той мислеше така:

— Някои смятат, че със секирче може да забогатеят, защото за един фунт семе плащат от двадесет до шестдесет цента. Но това е страшно рискована работа. Ако не го нападне бръмбарът, може да дочакаш някаква полза. Но случи се горещ ден, шушулките се пукнат — и цялата ти реколта се изрони на земята. Или плисне дъжд и ти развали цялата работа. Да си опитаеш късмета на няколко акра — това го разбирам, но да засееш цялата си земя? Не, Питър просто се е побъркал, след като погребва Ема.

Това мнение научиха всички и го изказаха от свое име. Двама съседни разправяха това един на друг, като непрекъснато привеждаха доводите на Кларк. Питър, комуто повтаряха тези доводи вече много пъти, започна да губи търпение.

— Чия е тази земя, пита се? — извика той един прекрасен ден. — Ако искам да се разоря, какво ви интересува, дявол да ви вземе!

След това всичко се промени. Спомниха си, че Питър е добър стопанин. Той сигурно е получил точни сведения. Ето значи какви са били онези двамата с ботушите — агрохимици! И мнозина съжеляваха, че не са засели поне няколко акра секирче.

Те съжеляваха за това още повече, когато зелените мустачки се проточиха от редица към редица и сплитайки се, покриха цялата нива, като не оставиха нито една пролука, така че никъде не се виждаше нито петънце земя. А после секирчето цъфна — четиридесет и пет цъфтящи акра, четиридесет и пет акра благоухание. Казваха, че ароматът се носи чак до Сълийнъс, цели четири мили. Ученици идваха

с автобуси да видят тази нива. Няколко души от компанията, която купуваше семена, веднъж цял ден разглеждаха мустачките и опипваха земята.

Вечер Питър Ръндъл седеше на старата люлка на верандата. Той гледаше как се прелива с нежни отсенки неговата нива. Когато полъхваше ветрец, Питър дишаше с пълна гърд. Яката на синята му риза беше разкопчана: сякаш Питър искаше и с кожата си да поглъща аромата.

Съседите се отбиваха у Кларк Де Уит да узнаят какво мисли сега. Той казваше:

— Върху това секирче може да се стоварят още десет напасти. Нека Питър се радва, щом иска.

Но раздражението го издаваше — той завиждаше.

Фермерите гледаха натам, където зад синята и розова нива седеше на верандата си Питър, и се изпълваха с още по-голямо уважение към него.

Един ден при Питър на верандата се качи Ед Чейпъл.

— А реколтата ще бъде прекрасна, приятелю.

— Така изглежда — отвърна Питър.

— Аз видях. Има вече шушулки.

Питър въздъхна.

— Вече прецъфтява. Не мога да гледам как падат цветчетата.

— А според мене удоволствие е да се гледа това. Ако нищо не се случи, много пари ще изкараш.

Питър извади пъстра носна кърпа, изсекна се и потърка носа си, за да не кихне.

— Много ще съжалявам, когато няма да има този аромат — каза той.

Ед реши да го закачи за онази нощ. Той му смигна заговорнически.

— Намери ли някоя да ти гледа къщата?

— Аз и не съм търсил — отговори Питър. — Нямах време.

Под очите на Питър имаше тревожни бръчки. „Как да не се тревожи, когато един дъжд може да погуби цялата реколта“ — помисли си Ед.

Но ако тази година бяха поръчали времето специално за секирчето, то и тогава не би могло да бъде по-хубаво. Когато Питър

изкореняваше стеблата, утринната мъгла се стелеше до самата земя, а когато всичкото секирче вече лежеше на постланите по земята платнища, горещото слънце отлично изсуши шушулките, за да се овършеят по-добре. Съседите гледаха как дългите чували се пълнят с черни зрънца и на път за дома се мъчеха да пресметнат колко ще изкара Питър от баснословната си реколта.

Кларк Де Уит загуби почти всичките си почитатели.

Фермерите решиха да научат какво ще сее Питър идната година, па ако ще и по петите му да ходят. Та как пък той разбра, че тази година ще бъде благоприятна например за секирчето? Ясно е, че нещо знае.

* * *

Когато някой жител на горната сълийнъска долина пристига в Сан Франциско по работа или за да се проветри, той отсяда в хотел „Рамона“. Това е добър обичай, понеже във вестибюла почти винаги може да срещнеш някой от своите и, седнал в мекото кресло, да поговориш с него за сълийнъската долина.

Ед Чейпъл замина за Сан Франциско, за да посрещне братовчедката на жена си, която идваше от Охайо. Тя трябваше да пристигне на другата сутрин. Във вестибюла на „Рамона“ Ед потърси с очи земляци, но в креслата седяха непознати хора. Ед отиде на кино. Когато се върна, той отново потърси свои хора, но и този път не видя никого. Той помисли да прегледа списъка на пътниците, но вече беше толкова късно, че Ед реши да допуши пурата си и да се прибере да спи. Той седна в едно кресло.

На входа се чу шум, Ед видя как портиерът посочи на прислужника вратата. Прислужникът изскочи на улицата. Ед се мъчеше да разбере какво става.

Помагаха на някакъв мъж да излезе от таксито.

Прислужникът го пое от ръцете на шофьора и го поведе към вратата. Беше Питър Ръндъл. Той вървеше с втречени напред стъклени очи, поотворил разлигавената си уста. Ед скочи и се спусна към него!

— Питър!

Питър безпомощно се дърпаше от прислужника.

— Остави ме — говореше той. — Нищо ми няма. Ако ме оставиш — ще получиш една монета.

Ед отново извика:

— Питър!

Питър бавно извърна към него мътен поглед и се хвърли в прегръдките му.

— Приятелю! — завика той. — Ед Чейпъл, стари приятелю! Какво правиш тук? Ела в стаята ми, да си пийнем.

Ед го изправи на крака.

— С голямо удоволствие — каза той. — Нямам нищо против да пийна една чашка преди лягане.

— Какво ти лягане! Сега ще идем на кино или някъде другаде.

Ед го вкара в асансьора и го заведе до стаята. Питър тежко плъосна на леглото и с големи усилия можа да седне.

— В банята има бутилка уиски. И аз ще пия.

Ед донесе бутилката и чаши.

— Какво правиш тук, Питър? Реколтата ли поливаш? Май че сума пари си взел.

Питър протегна напред длан и почука по нея с показалец.

— Пари, разбира се, взех, но все едно че на карти ги спечелих. Същинска лотария.

— Но парите са твои.

Питър мрачно се замисли.

— Аз можех да остана без гащи — каза той. — През цялото време, цяла година, треперех. Лотария и туй то.

— И все пак спечели.

Питър промени разговора.

— Стана ми лошо — каза той. — И право в таксито. Ида направо от публичния дом, който е на Ван-Нес авеню — додаде той, сякаш се оправдаваше. — Трябваше непременно да дойда в Сан Франциско. Ако не бях дошъл тук и не си погуляех малко, щях да се пръсна.

Ед го погледна с любопитство. Питър седеше с клюмнала на гърдите глава. Братата му беше разчорлена, неподстригана.

— Питър — заговори Ед. — В оная нощ, когато Ема... почина, ти казваше, че искаш... всичко да промениш.

Питър бавно повдигна пияна глава и се втренчи унесено в Ед.

— Тя умря, но не напълно — каза той хрипкаво. — Нищо не ми дава да правя. Цяла година ме измъчи за това секирче. — Очите му станаха учудени. — Не зная как го прави... — Изведнъж той се намръщи, отново разтвори длан и почука по нея с пръст. — Но помни ми думата, Ед Чейпъл. Този хамут аз вече няма да нося. Да пукна, ако го сложа още веднъж. Запомни това.

Главата му клюмна на гърдите. Но след минута Питър пак гледаше пред себе си.

— Пих — заговори той мрачно. — И обикалях публичните домове. — Той се приближи доверително до Ед и тежко зашепна: — Но всичко е в ред, всичко ще бъде добре. Знаеш ли какво ще направя, когато се върна в къщи? Ще прокарам електричество. Ема винаги искаше да има у нас електричество.

Той се повали настрани върху кревата.

Ед Чейпъл го настани, съблече го и едва тогава се прибра в стаята си.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.